

Λύσεις στο Διαγώνισμα Μαθηματικών

Γ' Λυκείου 21-10-2023

ΘΕΜΑ Α

A1. Θεωρία

A2. Θεωρία

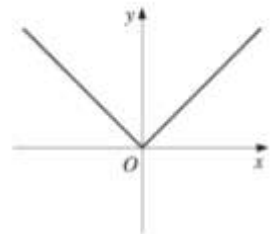
A3.

α) Λ β) Σ γ) Σ

A4. α. Ψ

β. Η συνάρτηση $f(x) = |x|$ είναι συνεχής στο $x_0 = 0$, αφού είναι συνεχής στο \mathbb{R} , αλλά δεν είναι παραγωγίσιμη σε αυτό αφού

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x}{x} = 1 \text{ και } \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow -} \frac{-x}{x} = -1$$

ΘΕΜΑ Β

B1. Εξετάζουμε πρώτα την f ως προς τη συνέχεια στο 1

$\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} (-x^2 + 3x + 2) = 4$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} 2\sqrt{x^2 + 3} = 4$ και $f(1) = 4$. Άρα, f συνεχής στο 1.

Παράγωγος στο 1

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} &= \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{-x^2 + 3x + 2 - 4}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{-x^2 + 3x - 2}{x - 1} = \\ &= \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{-(x-1)(x-2)}{x-1} = 1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} &= \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{2\sqrt{x^2 + 3} - 4}{x - 1} = 2 \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{(\sqrt{x^2 + 3} - 2)(\sqrt{x^2 + 3} + 2)}{(x - 1)(\sqrt{x^2 + 3} + 2)} = \\ &= 2 \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{x^2 - 1}{(x - 1)(\sqrt{x^2 + 3} + 2)} = 2 \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{(x - 1)(x + 1)}{(x - 1)(\sqrt{x^2 + 3} + 2)} = 2 \cdot \frac{2}{4} = 1 \end{aligned}$$

Άρα η f είναι παραγωγίσιμη στο $x_0 = 1$ και ισχύει $f'(1) = 1$

$$\mathbf{B2.} \quad f(x) = \frac{x^2 - 2x + 3}{x - 2}, x \neq 2$$

Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο πεδίο ορισμού της

$$\begin{aligned} f'(x) &= \left(\frac{x^2 - 2x + 3}{x - 2} \right)' = \frac{(x^2 - 2x + 3)'(x - 2) - (x^2 - 2x + 3)(x - 2)'}{(x - 2)^2} = \\ &= \frac{(2x - 2)(x - 2) - (x^2 - 2x + 3) \cdot 1}{(x - 2)^2} = \frac{2x^2 - 4x - 2x + 4 - x^2 + 2x - 3}{(x - 2)^2} = \\ &= \frac{x^2 - 4x + 1}{(x - 2)^2} \\ f'(3) &= \frac{9 - 12 + 1}{1} = -2 \end{aligned}$$

Η εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της f στο σημείο της $A(3, f(3))$ είναι η $y - f(3) = f'(3)(x - 3)$

$$\text{Είναι } f(3) = \frac{9 - 6 + 3}{1} = 6$$

$$y - f(3) = f'(3)(x - 3) \Leftrightarrow y - 6 = -2(x - 3) \Leftrightarrow y = -2x + 12$$

B3. α) Η συνάρτηση $f(x) = x^2 e^x$ έχει πεδίο ορισμού το \mathbb{R} και είναι δύο φορές παραγωγίσιμη σε αυτό με

$$f'(x) = (x^2)' \cdot e^x + x^2 \cdot (e^x)' = 2xe^x + x^2 e^x = e^x(x^2 + 2x)$$

$$f''(x) = (e^x)'(x^2 + 2x) + e^x(x^2 + 2x)' = e^x(x^2 + 2x) + e^x(2x + 2) = e^x(x^2 + 4x + 2)$$

β)

$$af(x) + \beta f'(x) + \gamma f''(x) = f(x) \Leftrightarrow ax^2 e^x + \beta e^x(x^2 + 2x) + \gamma e^x(x^2 + 4x + 2) = e^x x^2$$
$$\Leftrightarrow e^x(ax^2 + \beta x^2 + 2\beta x + \gamma x^2 + 4\gamma x + 2\gamma) = e^x x^2 \Leftrightarrow (a + \beta + \gamma)x^2 + (2\beta + 4\gamma)x + 2\gamma = x^2$$

Από ισότητα πολυωνύμων έχουμε :

$$\begin{cases} a + \beta + \gamma = 1 \\ 2\beta + 4\gamma = 0 \\ 2\gamma = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a = 1 \\ \beta = 0 \\ \gamma = 0 \end{cases}$$

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. $f(x) = e^{x-2} + x - 3, x \in \mathbb{R}$

α) Έστω $x_1, x_2 \in \mathbb{R}$ με $x_1 < x_2$. Τότε ,

$$x_1 < x_2 \Leftrightarrow x_1 - 2 < x_2 - 2 \Leftrightarrow e^{x_1-2} > e^{x_2-2} \quad (1)$$

$$x_1 < x_2 \Leftrightarrow x_1 - 3 < x_2 - 2 \quad (2)$$

Με πρόσθεση κατά μέλη των (1) και (2) έχουμε :

$$f(x_1) < f(x_2) \text{ Άρα, } f \uparrow \mathbb{R}$$

β) $f(x) = 0 \Leftrightarrow e^{x-2} + x - 3 = 0$

Η εξίσωση έχει προφανή ρίζα το 2 αφού $f(2) = 0$. Η f είναι γνησίως μονότονη στο

\mathbb{R} και άρα «1-1». Επομένως, το 2 είναι η μοναδική ρίζα της εξίσωσης.

$$\text{Σύνολο τιμών : } f(\mathbb{R}) \stackrel{f \uparrow \mathbb{R}}{=} \left(\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x), \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) \right) = (-\infty, +\infty) = \mathbb{R}$$

Γ2.

$$f(x) = x^3 - 6x^2 + 11x + 2, x \in \mathbb{R}.$$

α) Έστω $(x_0, f(x_0))$ το σημείο στο οποίο η εφαπτόμενη της C_f είναι παράλληλη στην ευθεία $y = 2x$. Τότε, $f'(x_0) = 2$. Η f είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} με $f'(x) = 3x^2 - 12x + 11$.

$$f'(x) = 2 \Leftrightarrow 3x^2 - 12x + 11 = 2 \Leftrightarrow 3x^2 - 12x + 9 = 0 \Leftrightarrow 3(x^2 - 4x + 3) = 0 \Leftrightarrow x = 1 \text{ ή } x = 3$$

Άρα έχουμε δύο εφαπτόμενες της C_f παράλληλες στην ευθεία $y = 2x$ στα σημεία

(1,f(1)) και (3,f(3)).

Στο σημείο (1,f(1)) $\varepsilon_1: y - f(1) = f'(1)(x - 1) \Leftrightarrow y - 8 = 2(x - 1) \Leftrightarrow y = 2x + 6$

Στο σημείο (3,f(3)) $\varepsilon_2: y - f(3) = f'(3)(x - 3) \Leftrightarrow y - 8 = 2(x - 3) \Leftrightarrow y = 2x + 2$

β) Έστω $(x_1, f(x_1))$ το σημείο στο οποίο η εφαπτόμενη της C_f είναι κάθετη στην

ευθεία $y = \frac{1}{2}x$. Τότε, $f'(x_1) \cdot \frac{1}{2} = -1$. Η f είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} με

$$f'(x) = 3x^2 - 12x + 11.$$

$$f'(x_1) \cdot \frac{1}{2} = -1 \Leftrightarrow (3x^2 - 12x + 11) \cdot \frac{1}{2} = -1 \Leftrightarrow 3x^2 - 12x + 11 = -2 \Leftrightarrow 3x^2 - 12x + 13 = 0$$

Η τελευταία εξίσωση έχει $\Delta = 144 - 156 = -12 < 0$ άρα δεν υπάρχουν εφαπτόμενες της

C_f που είναι κάθετες στην ευθεία $y = \frac{1}{2}x$.

ΘΕΜΑ Δ

$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, συνεχής στο 3, για την οποία ισχύει ότι $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(3+h)}{\eta\mu 2h} = \alpha$, $\alpha \in \mathbb{R}$

Δ1. Θέτουμε $g(h) = \frac{f(3+h)}{\eta\mu 2h} \Leftrightarrow g(h)\eta\mu 2h = f(3+h)$ για h κοντά στο 0.

Ισχύει ότι $\lim_{h \rightarrow 0} g(h) = a$. Άρα, $\lim_{h \rightarrow 0} f(3+h) = \lim_{h \rightarrow 0} (g(h)\eta\mu 2h) = a \cdot 0 = 0$

$\lim_{h \rightarrow 0} f(3+h) = 0 \Leftrightarrow \lim_{\substack{h \rightarrow 0 \\ x \rightarrow 3}} f(x) = 0$. Αφού f συνεχής στο 3 έχουμε ότι $f(3) = 0$.

Δ2.

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(h+3) - f(3)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(h+3)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{g(h)\eta\mu 2h}{h} =$$
$$= 2 \lim_{h \rightarrow 0} g(h) \frac{\eta\mu 2h}{2h} = 2a \in \mathbb{R}$$

Άρα, f παραγωγίσιμη στο 3 με $f'(3) = 2a$

Δ3. α) Η εφαπτομένη της C_f στο σημείο της $M(3, f(3))$ έχει εξίσωση

$y - f(3) = f'(3)(x - 3) \Leftrightarrow y = 2a(x - 3) \Leftrightarrow y = 2ax - 6a$ και επειδή διέρχεται από

το σημείο $N(1, -8)$ ισχύει $-8 = 2a - 6a \Leftrightarrow -4a = -8 \Leftrightarrow a = 2$

β)

$$\lim_{x \rightarrow 3} \frac{f(x)\sqrt{x-2} - f(x)}{x^2 - 6x + 9} = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{f(x)(\sqrt{x-2} - 1)}{(x-3)^2} = \lim_{x \rightarrow 3} \left(\frac{f(x)}{x-3} \cdot \frac{\sqrt{x-2} - 1}{x-3} \right) = f'(3) \cdot \frac{1}{2} = 4 \cdot \frac{1}{2} = 2$$

διότι $f'(3) = 2a = 2 \cdot 2 = 4$ και

$$\lim_{x \rightarrow 3} \frac{\sqrt{x-2} - 1}{x-3} = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{x-2-1}{(x-3)(\sqrt{x-2}+1)} = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{x-3}{(x-3)(\sqrt{x-2}+1)} = \frac{1}{2}$$